

به نام خدا

مقایسه میزان مشارکت عاطفی ، خودکارآمدی و رضایت زناشویی در خانواده های با یک همسر شاغل و دو همسر شاغل

مؤلف :

مرضیه شیرازی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۴)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

Chaponashr.ir

سرشناسه : شیرازی، مرضیه ، ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور : مقایسه میزان مشارکت عاطفی ، خودکارآمدی و رضایت زناشویی در خانواده های با یک همسر شاغل و دو همسر شاغل / مولف مرضیه شیرازی
مشخصات نشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۴.
مشخصات ظاهری : ۱۰۸ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۱۱۷-۸۹۵-۷
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : مشارکت عاطفی - خودکارآمدی - و رضایت زناشویی
رده بندی کنگره : TP ۹۸۳
رده بندی دیویی : ۵۵/۶۶۸
شماره کتابشناسی ملی : ۹۹۷۶۵۸۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

نام کتاب : مقایسه میزان مشارکت عاطفی ، خودکارآمدی و رضایت زناشویی
در خانواده های با یک همسر شاغل و دو همسر شاغل
مولف : مرضیه شیرازی
ناشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد : پروانه مهاجر
تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۴
چاپ : زبرجد
قیمت : ۱۴۵۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان :
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۱۱۷-۸۹۵-۷
تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

تقدیم به:

روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت تا چگونه در عرصه زندگی،

ایستادگی را تجربه نمایم

و به روح مادرم، دریای بی کران فداکاری و عشق که وجودم برایش همه رنج

بود و وجودش برایم همه مهر

و به همسرم، اسطوره زندگیم، پناه خستگی و امید بودم.

فهرست

۷

فصل اول: کلیات

۷ مقدمه:

۱۷

فصل دوم: ادبیات نظری

۱۷ رضایت زناشویی

۲۰ عوامل مؤثر در رضایت زناشویی

۳۲ اشتغال زنان

۳۳ اثرات اشتغال زن بر فرزندان

۳۷ تأثیر اشتغال زن بر نقش پدر خانواده

۳۸ تاریخچه اشتغال زنان در ایران

۴۱ زنان شاغل

۴۲ شغل مادری

۴۳ مقایسه ای بین مشکلات زندگی زنان شاغل و خانه دار

۴۴ نظریه های خود کارآمدی

۴۹ اثرات خود کارآمدی بر کارکردهای روان شناختی

۵۴ تأثیر خود کارآمدی بر عواطف

۵۵ منابع خود کارآمدی

۵۷ توضیح منابع خود کارآمدی بدین شرح اند:

۶۱ عوامل تعیین کننده جو عاطفی خانواده

۷۵

فصل سوم: روش اجرای کتاب

۷۵ مقدمه:

۷۵ روش کتاب:

۷۷	جامعه آماری:
۷۸	روش نمونه گیری و حجم نمونه:
۷۹	متغیرهای کتاب:
۷۹	ملاک های ورود و خروج:
۸۰	ابزار جمع آوری اطلاعات:
۸۱	بخش اول پرسشنامه(رضایت زناشویی انریچ)
۸۷	بخش دوم پرسشنامه(خودکارآمدی شرر)
۸۸	بخش سوم پرسشنامه(جو عاطفی هیل برن)
۸۸	روش تجزیه و تحلیل داده ها:
۸۹	ملاحظات اخلاقی:

فصل چهارم : نتیجه گیری ۹۱

۹۱	تحلیل یافته های کتابی
۹۱	تجزیه و تحلیل فرضیه اصلی:
۹۷	محدودیت های کتاب:
۹۸	پیشنهادها:
۹۸	پیشنهادهای کاربردی:
۹۸	پیشنهادهای کتابی:

منابع و ماخذ ۱۰۱

۱۰۱	منابع فارسی:
۱۰۷	منابع لاتین:

فصل اول:

کلیات

مقدمه:

خانواده یکی از رکن های اصلی جامعه به شمار می رود. دستیابی به جامعه سالم آشکارا در گرو سلامت خانواده است و تحقق خانواده سالم مشروط به برخورداری افراد آن از داشتن رابطه های مطلوب با یکدیگر است. در چنین نظامی افراد با علایق و دل بستگی های عاطفی نیرومند دیرپا و متقابل به یکدیگر پیوسته اند. این دل بستگی ها اگر چه شاید شدت وحدت شان در طی زمان کاسته شود. اما در سراسر زندگی خانوادگی پاینده خواهند بود. (گلدنبرگ، به نقل از حسین شاهی و نقش بندی، ۱۳۸۳، صفحه ۱۲۰).

ازدواج به عنوان مهمترین و عالیترین رسم اجتماعی برای دستیابی به نیازهای عاطفی و امنیتی افراد بزرگسال همواره مورد تأیید بوده است. ازدواج رابطه ی انسانی پیچیده ظریف و پویا می باشد که از ویژگی های خاصی برخوردار است. همچنین توجه به کانون خانواده با محیط سالم و سازنده و روابط گرم و تعاملات میان فردی

و صمیمی ای که می توانند موجب رشد و پیشرفت افراد گردند از جمله اهداف و نیازهای ازدواج محسوب می شوند (برنشتاین و برنشتاین، ۱۹۸۹، صفحه ۵۴).

و به طور کلی از هر چه فاصله بگیریم از خانواده نمی توانیم فاصله بگیریم چون که بدون وجود خانواده در هر شکل و صورتی که باشد مفهوم زندگی و حیاتی انسانی مصداقی نخواهد داشت.

در سالهای گذشته دیدگاه زنان و مردان درباره ی زندگی خانوادگی تغییر کرده است. امروزه دیدگاه زنان و مردان درباره ی مفهوم خود نیز تغییر کرده است. همچنین ایده های آنها درباره ی نقش های سنتی زنان و مردان تغییر پیدا کرده است. در دهه های گذشته مشکلات اقتصادی و تغییر در انتظارات خانواده ها از زندگی، درآمد بیشتر را برای بقای خانواده ها ضروری ساخته است. بین دهه های ۷۰ تا ۸۰ تعداد زنان شاغل از ۱۸/۲ میلیون به ۲۵/۸ میلیون نفر در امریکا افزایش پیدا کرد. امروزه در اغلب کشورها سبک زندگی از خانواده ای با یک نان آور، به سمت خانواده ای با دو نفر شاغل تغییر کرده به گونه ای که زوج های هر دو شاغل تعداد زیادی از زوج ها را تشکیل میدهند (استولتز لوییک، ۱۹۹۲، صفحه ۶۲).

امروزه زنان به منظور به ظهور رسانیدن توانمندی های خود و افزایش عزت نفس و خودشکوفایی به اشتغال علاقه مند شده اند. تصویر خانواده ی سنتی که در آن یک مرد در خارج از خانه کار می کند و فرزندان و همسر همه از درآمد او گذران زندگی می کنند، در حال محو شدن است. تصویر خانواده ی امروز زن و مردی با مشغله ی زیاد یا زن و مردی شاغل در بیرون از خانه را نشان می دهد که تعارض های شدیدی را بین نقش های خانوادگی و کاری تجربه می کنند (کوپر، ۱۹۹۱، صفحه ۵).

درمانگران در صورتی می توانند به طور مؤثری به زوج های امروزی کمک کند که مسائل خاص فراروی زوج ها و خانواد ها را با توجه به زمان درک کنند. (علی محمد نظری، ۱۳۸۶، صفحه ۲۳).

در جامعه امروز به دلایل متعددی چون گذر از سنت به مدر نیته، تغییر نظام خانواده ها و فشارهای شغلی و اجتماعی و همچنین پیدا شدن نقش های جدید مثل نقش اشتغال و اضافه شدن آن به نقش های سنتی زنان و با توجه به اهمیت ویژه و جایگاه والایی که نقش های سنتی همچون همسری و مادری زنان در نظر همسرانشان در فرهنگ ایرانی داراست. مشکلات و تعارض های خانوادگی و زناشویی افزایش

چشمگیری یافته اند و شواهد فراوانی گویای آن هستند که زوج ها در جامعه امروزی برای برقراری و حفظ روابط صمیمی و دوستانه به مشکلات شدید و فراگیری دچارند .

افزایش روز افزون طلاق در دنیای کنونی - هر چند در مقیاسی بسیار کمتر متأسفانه جامعه فعلی ما را نیز در بر گرفته است و نارضایتی زن و شوهر از یکدیگر و نیز از هم گسیختگی کانون های گرم بسیاری از خانواده ها و تاثیرات سوء این جدایی بر افراد خانواده نیاز به رسیدگی و رفع این مشکل را مطرح ساخته است. توجه روز افزون به خانواده و بهبود کیفیت روابط زوجین زمینه ساز تحقیقات متعدد شده است. و شواهد بدست آمده نشان می دهد اشتغال زنان در روابط زوجین و بسیاری دیگر از عوامل اثرگذار است. لذا با توجه به اهمیت این موضوع، در این تحقیق سعی شده است عواملی همچون رضایت زناشویی، خودکارآمدی و مشارکت عاطفی خانواده های تک شاغل و هر دو شاغل مورد مطالعه قرار بگیرد. در این فصل بعد از بیان مسئله به بیان اهمیت و ضرورت انجام تحقیق پرداخته می شود و همچنین اهداف و فرضیات تحقیق بیان می شود در آخر به تعریف نظری و عملیاتی متغیرها پرداخته می شود.

خانواده نظامی اجتماعی و طبیعی است که ویژگی های خاص خود را دارد پس از ازدواج هر یک از همسران انتظار دارند خانواده جدید همان شکلی را پیدا کند که برای او مطلوب و آشناست هر کدام می کوشند واحد زن و شوهری را در راستای مطلوب و پذیرفته خود سازمان دهد و دیگری را برای هم سازی با خود تحت فشار گذارد (مینوچین، ۱۳۸۰، صفحه ۲).

پیشرفت علوم و تکنولوژی و توسعه زندگی شهری و صنعتی شدن آن موجب تحولات اقتصادی و اجتماعی در سالهای اخیر شده است و نیاز روزافزون جامعه به نیروی انسانی و به دنبال آن اشتغال زنان و مردان پایه پای هم منجر به تغییراتی در ایفای نقش افراد خانواده نظیر تقسیم کار، تقسیم قدرت، سهمیم شدن در امور اقتصادی و... زن و شوهر شده است. خواه ناخواه این مسئله اثر متقابل و مستقیم بر جنبه های دیگر خانواده دارد (مرامی، ۱۳۸۷، صفحه ۳۰).

پدید آمدن اختلاف و تعارض بین زن و شوهر طبیعی است و به دلیل ماهیت کنش ورزی همسران گاه پیش می آید که اختلاف دیدگاه روی دهد یا نیازها بر آورده

نشود و در نتیجه همسران نسبت به یکدیگر احساس خشم ناامیدی و ناخشنودی می کنند.

بعضی از موضوع های شناخته شده ای که می تواند پدید آورنده اختلاف های زناشویی باشد چنین است پول، روابط جنسی، روابط خویشاوندی، دوستان، فرزندان، خیانت جنسی، مشکلات عاطفی، مشکلات مالی، مشکلات ارتباطی (گفت و شنود)، درگیری های کاری و مانند این ها (ثنایی و ذاکر، ۱۳۷۸، ص ۳۵).

اختلافات زناشویی می توانند نتایج زیان باری را به همراه داشته باشند و همانطور که مازلو در سلسله مراتب نیاز ها بیان می کند که ارضای نیازهای بالاتر مستلزم ارضا نمودن نیازهای پایین تر است، زوجین نیز با وجود تعارضات و به دلیل برآورده نشدن نیاز آنها به عشق و محبت و احترام ممکن است نتوانند به خود شکوفایی دست یابند و علاوه بر آن فرزندان را نیز در این اثرات زیان بار سهیم می کنند و باعث می شود که حتی نیازهای سطح پایین آنها از جمله نیاز به محبت و امنیت تامین نشود و این امر موجب عدم دستیابی کودکان به نیازهای سطح بالاتر و رسیدن به خود شکوفایی و تکامل می شود.

با ورود زنان به بازار کار و عهده دار شدن نقش‌هایی به جز نقش همسری و مادری، آنها با نقش‌هایی متعددی روبه‌رو میشوند که گاه ممکن است تعارضها و تنش‌هایی برای آنها بوجود آورد و در نتیجه، سلامت روانی آنها را نیز تهدید کند و گاهی برعکس، ممکن است به خاطر ورود به جامعه و افزایش تعاملات اجتماعی اثرهایی مثبت برای آنها داشته باشد و در واقع، کیفیت زندگی آنها را بالا ببرد. در بررسی تفاوت‌های موجود در میزان سلامت زنان، عده‌ای از جامعه‌شناسان و محققان در چارچوب نقش‌های اجتماعی زنان به امر اشتغال آنها توجه نموده‌اند (سفیری، ۱۳۷۷؛ نوری).

سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع احساس ناشی از خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند (سین‌ها و ماکرجک، ۱۹۹۰، صفحه ۲).

معمولاً رفتارهای فردی موجب شکل‌گیری قواعد مراودات در بین زوجین می‌شود بنابراین پذیرش سلیقه‌ها و رفتار همسر و یا به عبارتی دیگر، بروز رفتارهای مقبول از سوی همسر می‌تواند روابط دوتایی را شکل دهد و زمینه را برای برقراری تفاهم

در بین زوجین ایجاد کند و در واقع می توان گفت رضایت زناشویی یک ارزیابی کلی از وضع فعلی ارتباط ارائه می دهد (احمدی، ۱۳۸۲، صفحه ۲۰).

در عصر حاضر، روی آوردن وسیع زنان به مراکز اشتغال باعث علاقمندی محققان مختلف و از جمله روانشناسان به پیامدهای این پدیده شده است و در این راستا شاخصهای متعدد سلامت روان زنان شاغل مورد توجه قرار گرفته است. یکی از شاخصهایی که علی رغم اهمیت آن، کمتر مورد توجه قرار گرفته است، رضایت از زندگی میباشد. برخی از مطالعات نشان داده اند که رضایت از زندگی زن از تعیین کننده های اساسی سلامت روان شوهر میباشد (پاولا وهاز ۲۰۰۰، لوسیا وبورل، ۲۰۰۴).

کاراداماس (۲۰۰۶) در کتابی دریافت که مولفه ی خوش بینی در هوش هیجانی رابطه ی خودکارآمدی و حمایت اجتماعی درک شده با جنبه های مختلف بهزیستی روانی از جمله رضایت از زندگی را تعدیل می کند و باعث گسترش استفاده از راهبردهای مقابله ای مسئله مدار و تنظیم هیجانات می شود.

استاد پنگر، فلیسون و بالتس (۱۹۹۹) با انجام کتابی نشان دادند که احساس کنترل داشتن بر وقایع موجب بالا رفتن سطح رضایت از زندگی می شود.

لذا در راستای تحقیقات قبلی و با توجه به پاره ای از عوامل تاثیرگذار در زندگی افراد شاغل به مقایسه میزان مشارکت عاطفی، خودکارآمدی و رضایت زناشویی در خانواده های تک شاغل و هر دو شاغل پرداخته شده است.

بنابراین سوال اصلی این کتاب این است که آیا بین مشارکت عاطفی، خودکارآمدی و رضایت زناشویی خانواده های تک شاغل و هر دو شاغل تفاوت وجود دارد؟

مشارکت عاطفی: منظور از مشارکت عاطفی خانواده نحوه ارتباط و طرز برخورد افراد یک خانواده باهم، نظر افراد خانواده نسبت به هم، احساس و علاقه آنها به یکدیگر است (شریعتمداری، ۱۳۷۶، ص ۲۱۱)

خودکارآمدی: احساس خودکارآمدی بعنوان باور یک فرد درمورد توانایی اش برای انجام دادن کار و مقابله با تقاضاهای محیطی است و خودکارآمدی در عمل توانایی تسلط فرد بر موقعیت و ایجاد پیامد مثبت است که بر تفکر و رفتار وی تأثیر گذار است (باندورا ۱۹۹۷، ص ۱۱۵).